

Posudek oponenta k rigorózní práci

Jméno a příjmení rigorózanta: **Mgr. Petr Živnůstka**

Název práce: **Přestupky a správní delikty v pracovním právu**

Datum odevzdání práce v listinné podobě: **28. dubna 2015**. Elektronicky byla práce odevzdána dne 27. dubna 2015.

V této souvislosti nelze nechat bez povšimnutí, že autor v úvodu práce konstatuje, že práce vychází z právního stavu ke dni 1. ledna 2015. S ohledem na to, že se nejedná o odbornou publikaci, která by procházela redakčním či jiným řízením, nelze k takovému prohlášení autora z povahy věci přihlížet, pokud prohlášení o autorství autor datuje ke dni 21. dubna 2015 a práci odevzdal dne 27. dubna 2015, resp. v písemné podobě dne 28. dubna 2015.

Práce se sestává, včetně úvodu, abstraktu, přehledu použité literatury a příloh, ze 130 stran a čtyř kapitol. Samotný text práce tvoří 110 stran. Předložená práce je s přihlédnutím ke svému rozsahu odpovídajícím způsobem rozčleněna.

Logická stavba práce je dobrá, stejně jako její jazyková úroveň, byť je autorovi možné vytknout občasná pochybení zejména v interpunkci.

Práce je zpracována běžnými metodami.

Autor práci s oponentem nijak nediskutoval.

K práci byl vyhotoven automatickým systémem protokol o shodnosti o 7539 stranách. V rámci protokolu byla shledána shoda s 300 podobnými dokumenty. Ve všech případech jde o shodnost menší než 5%. Oponentovi není známa žádná podobná práce.

Úvodem práce autor vymezuje předmět svého zkoumání, jímž má být primárně právní úprava přestupků a správních deliktů (v užším slova smyslu) v oblasti pracovního práva, dle svých slov má autor zájem se zvláště zaměřit na skutkovou podstatu správního deliktu (v širším slova smyslu) vážící se na nelegální práci ve smyslu zákona o zaměstnanosti.

Z obsahového hlediska se autor v první kapitole věnuje pojmu pracovního práva, aby v kapitole druhé navázal rozбором pojmu závislá práce. Poté, co se autor vymezil vůči oběma pojmům, se zaměřuje na vybrané přestupky a správní delikty (v užším slova smyslu) v pracovním právu, jejichž skutkové podstaty jsou (v některých případech zčásti) formulovány v zákoně o zaměstnanosti a v zákoně o inspekci práce. V závěrečné kapitole, která tvoří z hlediska rozsahu podstatnou část práce, se pak autor věnuje nelegální práci ve smyslu zákona o zaměstnanosti a jejímu postihování ze strany inspekce práce; v této souvislosti autor doplňuje k tématu odkaz i na související judikaturu vysokých soudů, zejména Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu.

K práci lze formulovat tyto výhrady:

- V první řadě se nabízí zopakovat, co bylo uvedeno shora, tedy že nelze shledat důvod pro odkazování se na uzavření rukopisu, resp. reflexi právní úpravy a související odborné literatury k 1. lednu 2015, pokud byla práce odevzdána až téměř o čtyři měsíce později;

- S předchozí výtka pravděpodobně souvisí i to, že autor nevychází z aktuální odborné literatury, když odkazuje kupříkladu na velký komentář k zákoníku práce 1. vydání, i přes to, že v době odevzdání práce bylo k dispozici vydání 2., které bylo k dispozici od 13. února 2015;
- Autorovi lze vytknout, že v rámci kolektivních děl neodkazuje na konkrétního autora;
- Autorovi lze vytknout, že v případě, kdy se odkazuje na odbornou literaturu, není patrné, zda z odkazovaného díla cituje, či se jen ztotožňuje s tam uvedeným názorem – rozlišení těchto pozic by bylo dobře patrné, pokud by autor pro označení citací zvolil, jak je obvyklé, kurzívu;
- Autor sice v přehledu použité literatury uvádí relativně široký okruh pramenů, v rámci práce však převážně buďto polemizuje, nebo odkazuje na závěry učiněné vedoucím práce v publikaci *Vymezení závislé práce a nelegální práce*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova. Právnická fakulta. 2013;
- Není zřejmé, z jakého důvodu autor v některých případech podbarvil odkazované prameny;
- Z obsahového hlediska lze práci označit v mnohém za popisnou bez většího teoretického přesahu (tato výhrada se uplatní ve směru ke všem kapitolám práce). Autor se pokouší zaujmout vlastní názor k vybraným aspektům, důvody pro své výhrady a kritické názory však uvádí pouze skromně, resp. pokud je uvádí, schází jim odpovídající argumentační podklad – práci by prospělo, pokud by autor omezil okruh svého zkoumání a získal tak prostor pro vysvětlení svých kritickým poznámek a postojů jak k právní úpravě, tak k závěrům v rámci odborné literatury, se kterými nesouzní;
- V rámci kapitoly věnované vybraným přestupkům a správním deliktům autor mohl alespoň okrajově zmínit i trestněprávní aspekt obecně, neboť jak v jedné, tak v druhé pozici může páchaní správních deliktů, resp. přestupků vést až k trestné činnosti dotčené osoby.

Autorovi lze krom jiného vytknout tyto věcné chyby, resp. polemizovat s těmi to jeho názory a závěry:

- na str. 22 autor hovoří o sdružení, přičemž má pravděpodobně na mysli spolek ve smyslu občanského zákoníku;
- na str. 28 autor dochází k závěru, že většina obchodních zástupců nenaplnuje znaky závislé práce – autor by mohl osvětlit důvod pro tyto závěry, neboť nelze mít za to, že by se jednalo o vývod obecně přijímaný a platný. Podobně by bylo možné formulovat výhrady/otázky i k závěrům na str. 30 v prvním odstavci stran přidělování práce;
- na str. 28 autor uvádí, že ke kategorizaci práce jako závislé práce postačuje, když má zaměstnanec prostory u zaměstnavatele k dispozici – v této souvislosti by se mohl autor vyjádřit kupříkladu k otázce zaměstnávání při poskytování taxi služby, k práci strojvedoucího či podobně;
- za kusovité a nevyovídající lze považovat pojednání na str. 32 věnující se odpovědnosti zaměstnance za škodu;
- není zřejmé, z jakého důvodu se autor na str. 35 odkazuje na zákon o úrazovém pojištění zaměstnanců, který není účinný ani v oblasti správních deliktů a přestupků;
- na str. 38 autor uvádí, že „diskriminace je upravena“, přičemž zřejmě míní, že předmětným zákonem je upravena nikoli diskriminace, nýbrž její zákaz. V této souvislosti lze k bodu 4.1.1. práce dále podotknout, že autor na str. 40 pravděpodobně míní, že výčet v rámci ust. § 2 odst. 3 antidiskriminačního nepovažuje za taxativní – termín kogentní se nezdá být namístě, neboť v případě odkazovaného ustanovení nelze vést z povahy věci úvahu dispozitivnost - kogentnost. Se závěrem o tom, že předmětný výčet není uzavřený, resp. se závěrem, že by do něj mělo být zahrnuto bydliště, se pak nelze ztotožnit (z metodologického, věcného, logického a řady dalších důvodů). Uvedené však z povahy věci neznamena, že nerovné zacházení zakládající se na takovém kritériu je bez dalšího

možné. Lze mít za to, že obranu proti němu by bylo možné nalézt v občanském zákoníku, příp. se v této souvislosti nabízí zohlednit i právní úpravu na ochranu osobních údajů obsaženou v zák. č. 101/2000 Sb.;

- jistou pochybnost lze vyslovit i ve směru k závěrům formulovaným na str. 46 a 47 stran porušení rovného zacházení v souvislosti s odměňováním;
- ztotožnit se nelze se závěrem, že dodatečným doplněním formy právního jednání zakládajícího základní pracovněprávní vztah bylo toto bezvadné od samého počátku (str. 85);
- závěrem je třeba poukázat na zásadní pochybení autora, kterého se dopouští opakovaně na několika místech (např. str. 44). To spočívá v tom, že autor zjevně nevnímá fakt, že jak z hlediska procesně-právního, tak z hlediska hmotně-právního navazuje právní úprava přestupků, z tohoto hlediska ve zvláštních právních předpisech, jímž je jak zákon o zaměstnanosti, tak zákon o inspekci práce, na zákon o přestupcích (k němu se pak subsidiárně uplatní správní řád). Je tudíž evidentní, že autorův údiv nad tím, že v zákoně o zaměstnanosti není formulován stejný liberační důvod pro přestupky, jako pro správní delikty (v užším slova smyslu), jež zmiňuje na str. 44, není na místě, stejně jako zmínka o analogickém použití zákona o přestupcích, o níž se autor zmiňuje na str. 45 – v této souvislosti je třeba pamatovat krom jiného zejména na to, že přestupky *a priori* předpokládají zavinění, kdežto správní delikty (v užším slova smyslu) jsou zpravidla založeny na objektivní odpovědnosti s možností liberace.

I přes shora uvedené relativně četné výhrady lze práci doporučit k obhajobě s tím, že konečný výsledek bude záviset na ústní obhajobě. Při obhajobě by se autor mohl vyjádřit (vedle shora formulovaných výhrad) mj. k těmto otázkám:

- autor by se při ústní obhajobě mohl blíže vyjádřit k jím učiněným závěrům stran rovnosti v právu, jak je prezentuje na str. 37;
- autor by se mohl blíže vyjádřit (uvést pro něj konkrétnější důvody) ke svému závěru formulovanému na str. 46 stran toho, že ust. § 11 odst. 1 písm. a) zákona o inspekci práce dochází k přílišnému zásahu do autonomie vůle;
- autor by se mohl vyjádřit k tomu, jak jinak (legislativně technicky) specifikovat povinnost „zajistit bezpečnost“ v rámci ust. § 17 odst. 1 písm. a) zákona o inspekci práce (str. 53);
- autor by se mohl vyjádřit ke stávajícímu znění skutkové podstaty postihující nelegální práci, konkrétně k minimální výši sankce.

Závěrem lze autorovi doporučit, mj. s přihlédnutím ke shora uvedeným výhradám, vážit pro příště tvrzení, která uvádí na str. 80 v odst. 4. práce, resp. str. 82 odst. 5 práce.

V Praze dne 30. června 2015

JUDr. Jakub Morávek, Ph.D.
oponent